

Kivimitemaja hiilgus

Kui Palade loodushariduskeskuse kivimitemaja hoone Soeras oli valmis juba mitu aastat tagasi, siis sisu kogu selle hiilguses jõudis majja alles sel kuul.

Helja Kaptein

helja.kaptein@hiu.ee

Avamisperioodi oli tulnud rahvast lähemalt ja kaugemalt ning terve näitusruum oli küllaltki täis.

“Palade loodushariduskeskuse ei ole ammu pelgalt oma piirkonna elanike jaoks. Siin käiakse ka kaugemalt kui Hiiumaale ja nende pakuvad õppeprogrammid on väga mitmekesised,” ütles sündmusel osalenud Hiiumaavanem **Riho Rahuja**. “Loodan, et loodushuvilistel on nüüd tegevust ja uurimist rohkem,” soovis maavanem, tunnustades kõiki, kes kivimitemaja valmimisele kaasa aitasid.

Keskkoostööd pooldades eesvedajaid tehti eest Hiiumaale Lääne-Saare regiooni juhataja **Kajal Lotman**. “Olen kade, et teel on nii toredate eesvedajad – neid tuleb hoida. Kivid on tähtsad, aga inimesed veel tähtsamad,” ütles ta.

Kivimitemaja rajamist on vedanud elu- ja mõttekaaslased Karin Poola ja Tiit Leito. Poola on Palade loodushariduskeskuse juhataja, Leito keskuse arendusprojekti koostaja.

“See väike maja näitab, kust oleme tulnud ja kuhu teel,” ütles Poola. “Maja sinini juures oli niitunud, võimalusi kui inimestel

maja sisuga täita. Tema eriline tänu läks Tiit Kaljustele, kes abistas ekspositsiooni tegemisel, ja Kalle Suurojale, kes oli konsultant kivimite alal.

Leito rääkis, et kivimitemaja mõte on pika ajalooga: “Juba neliteist aastat tagasi ütlesin endale, et selle asja teeme ära, aga kuidas ja kuhu, ei olnud aimugi.”

Õnneks oli varasemast hea koostöö Pühalepa vallaga ja nii algas projektide kirjutamine. “Rahastuse saime lõpuks ilmselt seetõttu, et meie projekt oli lihtne, originaalne ja suhteliselt odav,” pakkus Leito.

Uks rahastajaid, keskoostööd pooldades eesvedajaid tehti eest Hiiumaale Lääne-Saare regiooni juhataja **Kajal Lotman**. “Olen kade, et teel on nii toredate eesvedajad – neid tuleb hoida. Kivid on tähtsad, aga inimesed veel tähtsamad,” ütles ta.

Kivimitemaja rajamist on vedanud elu- ja mõttekaaslased Karin Poola ja Tiit Leito. Poola on Palade loodushariduskeskuse juhataja, Leito keskuse arendusprojekti koostaja.

“See väike maja näitab, kust oleme tulnud ja kuhu teel,” ütles Poola. “Maja sinini juures oli niitunud, võimalusi kui inimestel

Palade loodushariduskeskuse juhataja Karin Poola pani Tiit Leitole tänuühenduse kaela Kaili Seina tehtud klaasist meene, mille said kõik kümnemehkond kivimitemaja valmimisel kaasa loonud abilisid.

FOTO: Helja Kaptein

harivad.” Õnnetena tulnud SA Hiiumaa Muuseumid direktor **Toomas Kokovkin** tunnistas, et alati on meeldiv viibida uue muuseumi avamise juures, kuid sellist mälasutust näeb ta esimest korda: “Hiiumaa muuseumid näitavad oma 5000-aastase kivikirvega lühimälu võrreldes sinise välganekiga.”

Kivimitemaja

Kivimitemaja asub Soera talumuuseumi kõrval ja meenutab rehemaia. **Tiit Leito** sõnul on selles maas koos funktsioon

tades kiviililist ehk lektori lauast, stendidest, mis samuti sisekujunduse elementid, ja lõpetades vitraažiga tagaseinas, on kõik Leito enda välja mõeldud.

Kivimind aga on eksponeeritud mitme klaasi taga, vaid seinteks laotuna. Hiiumaalt pärit kivid on eraldi laotud tardkivimite ja settikivimite seimaks. Seinaid ja

“Tänapäeval on kõik välja panekud puutetundlikud, meie otsustasime teha puutekindla,” ütles Leito. “Võib võtta luubi, minna kivi juurde, seda katsuda ja vaadata, mis on sinna kivistunud.”

Kõige põnevamaks peab ta ise kivimite tulpa, mis tehud vähendatud mõõtkavas siinmas Soeras puuritud kivimite uurimise põhjal.

Palade loodushariduskeskuse laboriklassi ja kivimite ekspositsioonihoone ehitust rahastas Euroopa regionaalarengu fond 180 000 euroga, omaosaluse 25 000 eurot tasus Pühalepa vald. Ekspositsiooni koostamist rahastas keskkommainvesteeringute keskus 28 500 euroga, 3000-eurose omaosaluse tasus samuti Pühalepa vald.

Soera kivimitemaja “Osooni” saates

Maikuu Soera talumuuseumi maadel avatud Palade loodushariduskeskuse kivimite õppehoonest on juttu esmaspäeval, 30. mail kell 20.05 ETV kanalil algavas saates “Osoon”. Saate eelreklam on kirjas, et umbes 455 miljonit aastat tagasi suundus kütusega 30–40 kilomeetrit sekundis Maa poole liji poolkeraarilise labirindõuga meteoriid. Maale jõudes plahvatas see jõuga, mis on võrdne umbes 25 000 Hiroshimale heidetud aatomipommi plahvatsusega – selline on Hiiumaa saamislool algus. Loodusretke kivimitemajas teeb